

TÝPÍ

PRÉRIJNÍCH INDIÁNŮ

Tématem dnešního čísla jsou indiáni. Proto jsme pro vás připravili model jejich typického obydlí - týpí.

Naše vystřihovánka se poněkud liší od obvyklého způsobu zpracování, předpokládá vaši větší spolupráci, ale umožňuje vám vlastní výrobu dalších stanů.

PŘÍPRAVNÉ PRÁCE

Vystřihovánka obsahuje totem a dvě týpí bez terénu (pro lepší orientaci je označení prvního dílu podloženo oranžovou barvou a druhého dílu barvou zelenou). Mimo to jsou na vystřihovance nakresleny „stříhy“ na drobné díly dalších týpí (označení dílů je bez barvy) a uvnitř čísla je stříh na terén a plášt stanů (týto stříhy nejsou označeny číslem). Terén je v návodu označen jako díl 11 a plášt stanů jako díl 1. Pokud tedy budete chtít postavit celou indiánskou vesnici, doporučujeme tento postup: Jednotlivé stříhy dílů 2, 3, 4, 5, 6, 7 nalepte na kladivkovou čtvrtku nebo silnější kancelářský papír, vystřihněte po vnitřní straně čáry kresby a obrysy obkreslete na kladivkovou čtvrtku tolikrát, kolik týpí si budete chtít vyrobit.

Čtvrtku s obkreslenými díly nalepte a vybarvěte. Díly 2 - 5 a 7 podle stříhu, u dílu 6 obkreslete vnitřek vstupu a plášt stanů - díl 1 - vybarvěte podle vlastní fantazie. Stříhy pak použijte pro třetí týpí. Pro všechny stany však musíte vyrobit terén 11 - čtvercový s desetihelníkem, který vyřiznete a nabarvíte zelenou barvou.

Při stavbě týpí bylo nutno použít tyče a kolíky - vyrobte si je z kuchyňských špejlí, které nabarvíte hnědou vodovou, anilínou nebo temperovou barvou a přizpůsobíte na potřebnou délku. Pro jedno týpí si vyrobte tyto díly: 7 - 8x díl 8 - vnitřní tyče stanů - délka 150 - 160 mm, 2x díl 9 - vnější tyče - délka 150 mm, 10x díl 10 - vypínací kolíky - délka 10 mm (u terénu silnomo seříznuté), 8x díl 12 - kolíky obšívků stanů - délka 11 mm.

Před vlastní prací slabě nařizněte lomonové čáry, provedte prořezy a výřezy ploch. Ohyb papíru, který budete natezávat shora, má lomovou čáru kreslenou pině a vyznačenou mimo kresbu dílu černou šipkou, jejíž špička směřuje na lom. Ohyb papíru, který budete natezávat z rubu, je vyznačen čerchovanou čárou (-.-.-.-). Obrysy ploch, na které se přilepují další díly, jsou vyznačeny přerušovanou čárou (-.-.-). Díly, které se na ně lepí, jsou označeny svými čísly, stejně jako na chlopních, mimo kresbu pak tehdy, když se díl lepí na rubovou stranu - v takovém případě je před číslem znaménko /.

Místa prořezy jsou tentokrát vyznačena v dílu 13 a 17 bílou čarou s černým rámečkem (v každém dílu jeden prořez pro nasazení zobáku). Výřezy ploch - otvor stanů

Foto Václav Holíč

v díle 1, oči v díle 17 a otvor v terénu 15 - jsou vyznačeny červenou úhlopříčkou.

NÁVOD NA SLEPENÍ

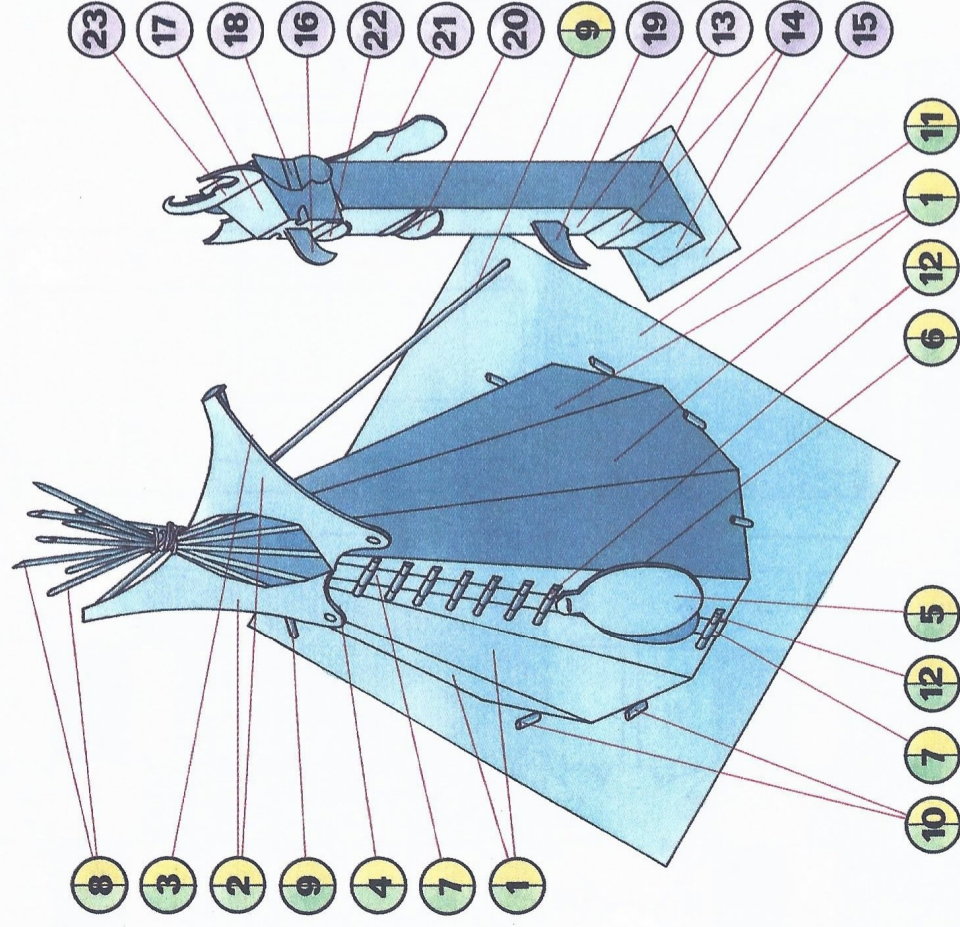
K horní části kouřového otvoru 2 přilepte části - dolní levou 3 a pravou 4 - a zatížeťte v ploše. Zkompletujte plášť stanů 1 a do horní části vlepte již zpracovaný díl kouřového otvoru 2. Vnější částí uzavěru vstupu stanů 5 protáhněte silnou nit (propíchněte vyznačené otvory v dílech 1, 5, 6 a 7), oba konce spojte a provlečte zadní částí dížáku, který uzavřete a přilepte na zadní stranu uzavěru. Na rub připojte zadní stranu vstupu 6, v ploše zatížeťte a nechte proschnout. Do obšívků spojení stanů 7 (horní a dolní části) zalepte kolíky 12 - vyvarovávání je patrné z návodné kresby - a celky přilepte na vyznačená místa dílu 1.

Teď už můžete připojit uzavěr stanů - volné konce nití provlečte propíchnutými otvory v dílech 7 a 1, uzavěr přitáhněte ke stanů a zevnitř stanů nitě zavažeťte na několik uzlů tak, aby se uzel nemohl vyvíknout.

Celý týpí osadte a zalepte do terénu 11, který jste si sami vyrobili i vybarvili. K dokončení chybí práce se dřevem. Zevnitř stanů vlepte jeho tyče - díly 8; musíte počítat s tím, že jimi nemůžete opatřit všechny hrany stanů, špejle jsou příliš hmotné, a proto je rozmístěte pravidelně. Vlepujte je postupně a v místech, kde se budou dotýkat vnitřku stanů, i tam, kde se budou nad stánem dotýkat vzájemně, je zalepte lepidlem. Po proschnutí ovažeťte spojení silnou nití.

Pokračování na str. 25

Týpí préríjních indiánů

Dokončení ze str. 21

Vnější tyče 9, které ovládají kouřový otvor, svažte nití ve vzdálenosti asi 85 mm od dolních konců, rozevřete do tvaru nůžek a přilepte k terénu i ke spodním částem dílu 3 a 4 - řídíte se návodnou kresbou.

Nit byla zapotřebí jen pro ulehčení práce, a proto ji po zaschnutí přestříhnete a odstraňte. Poslední práci na týpí je osazení deseti vypínacích kolíků - díl 10 -, které rozmístíte mezi hrany stanu. Přilepte je tak, že na určené místo kápněte lepidlo, seříznete stranu špejle do něj vtisknete tak, aby kolík směřoval od stanu, a jeho polohu zafixujete podložním kouskem dřívka, gumou apod.

TOTEM

Práci na totemu začáte zkompletováním zobanů 16 a 19. Díl 16 vlepte do profezu v dílu 13, díl 19 do profezu v dílu 17.

Díl 13 zkompletujte a doplňte přední dolní částí 14. Zkompletujte díl 17 a osadte na hlavní část 13. Celek nasadte do terénu 15 a přilepte. Zkompletujte dvoje „uší“ 18, mírně je vyhněte směrem od konstrukce terénu a přilepte na vyznačená místa na dílu 17. Obdobně zkompletujte ústa masek 20 a 22, vytvarujte je podle návodné kresby a připojte na vyznačená místa totemu - 20 na dolní část 13 a 22 na horní část 17. Slepte k sobě rohy 23 a osadte na vršek totemu 17. Poslední práci je zkompletování křídla 21, která přilepte na zadní stranu totemu podle návodné kresby. Na dílu 13 není plocha pro přilepení vyznačena - umožňujeme vám, abyste křídla připojili podle vlastních představ. Návodná kresba vám přibližuje naši představu o umístění.

Jako obvykle můžete stany i totem pro zpevnění a oživení barev nastříkat bezbarvým lakem.

Těm z vás, kteří budou stavět celou indiánskou vesnici, přejeme hodně fantazie a radosti z dokončených staveb.

Richard Vyškovský